

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XLV. Vtrum omnis, & solus viator nondum baptizatus sit subiectum
idoneum baptismi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

Ecclesiæ Catholicæ filius, iuxta illud 1. Petri 2.2. *Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo, lac concupiscite.* Hæcigitur de causa semper Ecclesia tenuit, ac tenet hunc morem, ut adhibeat in Baptismo aliquem, vel aliquos, qui baptizatum de sacro fonte suscipiat, cumque inibi teneat, atque ea actione quasi spondeat se illum in suam curam suscipere in ordine ad educationem spiritualem.

Art. 2. Huius moris, ac finis meminit inter alios plures Patres, Diuus Dionysius cap. 2. de Ecclesiæ Hierarch. part. 2. fine, ubi sic habet: *Diuinis nostris duobus Apostolis ad mentem venit, & visum est suscipere infantes secundum istum sanctum modum, quo naturales pueri parentes inaderent puerum cuidam docto in diuinis pedagogo, & reliquum sub ipso puer ageret, sicut sub diuino Patre, & saluationis sanctæ susceptore.* Apparet itaque conuenienter adhiberi in Baptismo pedagogum baptizati, qui illum instruere teneatur, quantum, & quando oportuerit: Qui proinde pedagogi, ratione eiusmodi obligationis, dici consuevere fidei iussores, & sponsores, atque offerentes. Sed vulgò dicuntur, Patrini, & Compatres, exemplo Canonis in *Catechismo*, de consecrat. dist. 4. & Synodi Moguntinæ can. 47.

Ad 1. Sicut in generatione naturali sufficiunt absolute Pater, & Mater, & tamen congruit, ut adhibeantur obstetrix, & nutrix, & pedagogus vitæ ciuilis: ita in regeneratione spirituali, sufficit simpliciter ad valorem Baptismi solus minister cum aqua, & tamen ad perfectam eius administrationem, requiritur pedagogus vitæ spiritualis; atque ita retinetur perfectè iusta correspondentia ordinis naturalis, & supernaturalis.

Ad 2. Baptismus Christi non fuit ordinatus ad regenerationem eius, sed ut alij regenerarentur per ipsum. Vnde non opus fuit ut Christo daretur pedagogus, sed ipse potius est pedagogus cæterorum omnium, idèoque, quoad hoc non est locus imitationi.

Ad 3. Sæpè contingit patrem naturalem esse idoneum ad erudiendum filium baptizatum, ut cum baptizatur filius Hæretici, aut Gentilis: Fieri etiam potest, ut parentes naturales intenti ad prouidentiam eorum, quæ sunt ordinis naturalis attendant minus ad spiritualem educationem filij. Quapropter Ecclesiæ, optimo consilio in omnem euentum, assignat aliquem, qui teneatur ad spiritualem educationem baptizati.

Ad 4. Filij Catholicorum, existentes in locis itidem Catholicorum, ut plurimum instruuntur sufficienter à parentibus, aliisque consanguineis, eaque propter communiter necesse non est magnam curam adhibere in eligendis eiusmodi pedagogis, seu patrinis, & compatribus. Cæterum semper eligi debent, qui sufficiant ad docendum, quæ sunt necessaria vniuersaliter ad vitam spiritualem iuxta normam religionis Catholicæ, & ubi adesset speciale periculum, malæ, aut non bonæ educationis, specialis circa id adhibenda esset diligentia.

Ad 5. Prælati, & Parochi, Ecclesiarum, intenti curæ totius populi, non possunt adhibere erga baptizatos eam omnem assiduitatem instructionis, qua indigent recenter ad Ecclesiam, & ad mysteria nostræ fidei aggregati, idèoque expedit, ut aliquis specialiter singulis deputetur.

Ad 6. Congruentius, ac rationabilius est, ut in re tanti momenti, quanti est bona educatio, & instructio sufficiens baptizati, interueniat iudicium, & electio Ministrorum Ordinarium Ecclesiæ, ipsisque referretur electio personæ idoneæ. Quod tamen non tollit, quo minus baptizati absque solemnitate commendentur priuata baptizantis sollicitudine, alicui personæ idoneæ, præsertim si desit spes solemnitatum

deinde Baptismi. Verum Patrinis, seu quasi Patrinis priuatum nominatis non incumbunt ea onera, quæ Ecclesiasticis legibus inducta sunt respectu eorum Patrinorum, qui adhibentur in Baptismo solenni, de quibus tamen legibus cognationis spiritualis, & similitum alius est dicendi locus.

Ad 7. Magis quisque sollicitus esse solet de iis, quæ sibi soli, vel omnino, vel principaliter commendantur, quam si cura ad plures promiscuè pertineat. Solutè præterea suboriri confusio, ubi non est vnus aliquis, ad quem vnice, vel saltem principaliter pertineat cura de vnaquaque re. Optima igitur ratione cautum est in Conc. Trid. sess. 24. c. 2. de reformat. Matr. ut vnus tantum, siue vir, siue mulier, vel ad summum vnus, & vna, baptizatum, de Baptismo suscipiant. Quod tamen non tollit, quo minus plures deinde secundario admitti possint, quasi coadiutores, & Honorarij.

Q V Æ S T I O XLV.

Virum omnino, & solus viator nondum baptizatus, sit subiectum idoneum Baptismi?

VIdetur, quod nec omnis, nec solus. Quia pueri alique perpetuò carentes usu rationis sunt viatores, & nihilominus sunt incapaces Baptismi. Primum enim sunt incapaces intentionis suscipiendi Baptismum, quæ tamen vniuersaliter requiritur pro quolibet sacramento ex parte suscipientis illud. Deinde similiter sunt incapaces fidei, quæ tamen præcisè requiritur ad hoc sacramentum suscipiendum. Quod nimirum dicitur, & est sacramentum fidei. Rursus, 1. Petri 3. 21. dicitur; *Quod & vos nunc similis forma saluos facit baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientia bona interrogatio in Deum.* Pueri autem, neque conscientiam habent vllam, cum hæc consistat in actu rationis, neque sunt capaces vllius interrogationis; Demum homo excedit bruta, præcisè quatenus rationem habet, atque ob istum solum excessum est capax Baptismi, potius, quam bruta. Ratio autem pueris deest actu, furiosis verò, & perpetuò amentibus, etiam quoad spem. Ergo vtrique sunt incapaces Baptismi. Confirmatur, quia adultus compos rationis nulliter baptizatur cum dormit. In pueris autem, & amentibus, dormit multò magis ratio, quam in dormiente alioquin compote rationis.

2. Pueri existentes in vteris matris, sunt, & ipsi viatores, & tamen sunt incapaces Baptismi. Quia sunt incapaces, qui abluantur, & similiter sunt adhuc incapaces commercij humani, vtque subiiciantur humanæ actioni, in quibus administratio sacramentorum consistit.

3. Filij Hæreticorum, aliorumque Infidelium sunt incapaces Baptismi, dum sunt sub patria potestate: tum quia, neque per seipsos formaliter, nec æquiualeenter per voluntatem Parentum consentire possunt susceptioni Baptismi; de cuius tamen ratione est ut sit voluntaria; tum quia si relinquuntur in patria potestate, exponuntur manifestè periculo Apostasiæ; si verò subtrahantur ab illa violentè læditur ius naturale; atque vtrumvis est intrinsecè turpe. Baptismus autem perfici non potest per actionem intrinsecè turpem.

4. Beata Virgo fuit aliquando viatrix, & tamen nunquam fuit capax recipiendi Baptismi. Quia nulli peccato obnoxia fuit, & consequenter neque capax vniuersaliter fuit ablutionis spiritualis, seu remissionis peccatorum, in quibus ratio formalis Baptismi consistit, vt patet ex dictis suprâ. Ergo status viatoris etiam non baptizati non conuertitur cum capacitate Baptismi.

s. Quoties

5. Quoties reddit capacitas proxima percipiendi effectus sacramenti, toties reddit capacitas proxima suscipiendi sacramenti, quod ad talem effectum ordinatur; sæpe autem contingit, ut homo baptizatus incidat denuo in peccata, ratione quorum redditur denuo proximè capax remissionis peccatorum, ad quam ordinatur Baptismus, tanquam ad effectum suum principalem. Ergò, non solus viator non baptizatus, sed etiam baptizatus potest esse proximè capax Baptismi.

6. In Concilio Nicæno 1. can. 19. statuitur, ut rebaptizentur confugientes ad Ecclesiam Catholicam, qui priùs fuere Paulianistæ & Cataphrygæ. Ergo rebaptizatio, non solum valida, sed etiam licita esse potest.

7. Deus neminem relinquit absque remedio salutis, Baptismus autem est remedium necessarium salutis, eodémque carerent nonnulli baptizati, si non possent iterum baptizari; vel quia non perceperunt fructum eius, ob defectum dispositionis, vel quia non sunt valide baptizati; tametsi existiment se esse valide baptizatos, qua existimatione impedirentur, quo minus verè baptizarentur, si non liceret rebaptizari.

Art. 1. Respondetur, supponitur in præsentia ex dictis supra in communi: Omnes promiscuè viatores cuiusvis sexus, ætatis, & conditionis, esse capaces suscipiendi valide baptismum, dummodò priùs baptizati semel non fuerint, & ex eo apparet clarè. Quia, quicumque est capax effectus sacramenti, est etiam capax ipsius sacramenti. Omnes autem viatores sunt capaces percipiendi fructum Baptismi, quia omnes sunt peccatores, & concipiuntur, atque nascuntur in peccato; atque aded omnes sunt capaces remissionis peccati, quæ est effectus Baptismi præcipuus, ut dictum est supra questione 37. Ergo omnes, dum sunt in via, sunt capaces Baptismi. Quod argumentum nititur autoritate Apostoli 5. ad Rom. 17. *Si unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & iustitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Iesum Christum*; & 1. ad Corinth. 16. 22. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur*. Vnde Concilium Tridentinum, sessio, 5. can. 3. definit. *ipsum Christum Iesu meritum, per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam adultis, quam parvulis applicari*. Omnes igitur, tam adulti, quam parvuli, dummodo non sint priùs baptizati, sunt capaces baptismi valide percipiendi.

Art. 2. Exceptio iam baptizatorum, quominus iterum baptizari valide possint, habetur ex Concilio Florentino in decreto Eugenij, & ex Trid. sess. 7. can. 9. definitibus aperte sacramentum Baptismi iterari minimè posse. Idem colligit Divus Thomas, quæst. 66. art. 9. ex illo ad Ephes. 4. 5. *Unus Dominus, una fides, unum baptisma*, atque in eadem huius loci intelligentia, & applicatione præiuere D. Thomæ, Leo Papa, epist. 37. ad Leonem, cap. 1. & epist. 79. ad Niceanum cap. 7. atque Ambrosij, lib. 2. Verum circa eius loci intelligentiam, & applicationem occurrit ratio dubitandi non levis. Quia fides, cuius vnitati æquiparatur ibi vnitas Baptismi, est tantum specifica, & non numerica; quandoquidem fides, non necessariò est vna numero in vnoquoque, atque deperdita per hæresim, potest iterum redire, hæretico ad fidem denuo conuerso, ac proinde consequente nouum habitum fidei numero distinctum à priori habitu. Ad quod tamen dici fortè posset, sicut ratione materiæ, legitime intelligitur ex parte Domini vnitas numerica, non solum respectu vniuersaliusque, sed etiam respectu omnium, ita ex parte fidei legitime intelligi eadem de causa, solam vnitatem specificam, coniunctam cum multiplicitate numerica, etiam respectu vniuersaliusque.

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

que propter prædictam habitus fidei amissibilitatem; & reparabilitatem; ex parte verò Baptismi, ob rationem contrariam intelligi, æquè legitime vnitatem non modo specificam, sed & numericam respectu vniuersaliusque, nempe propter inamissibilitatem, & immultiplicabilitatem characteris, qui imprimitur per Baptismum. Clarius colligitur hæc veritas ex illò ad Hebræos 6. 4. *Impossibile est eos, qui semel illuminati sunt, gustauerunt, &c. & prolapsi sunt, iterum renouari ad penitentiam, rursus crucifigentes sibi metipsis filium Dei*. Hic enim nomine illuminatorum intelliguntur ex communi Patrum, aliorumque Interpretum consensu, baptizati, quatenus Baptismus est sacramentum fidei, utpote continens in se solemnem fidei professionem, & aggregans baptizatum populo fidelium, vnde Baptismus *illuminatio*, & baptizati *illuminati*, meritò vocantur. De his igitur dicitur impossibile esse, ut prolapsi iterum renouentur ad penitentiam, utique baptismalem, de qua sola poterat Apostolus loqui, & non de penitentia confessionis, ne contradiceret sibi ipsi docenti 1. ad Corint. 5. condonationem peccatorum per penitentiam, respectu etiam fidelium, & iam ante baptizatorum.

Art. 3. Addit verò Apostolus, volentes iterum baptizari, rursus crucifigere sibi metipsis filium Dei. Quia Baptismus est configuratio baptizati cum Christo patiente, mortuo, & sepulto, iuxta illud ad Rom. 6. 4. *Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum, in mortem*. Et iterum. *Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in mortem ipsius baptizati sumus, & paulò inferius. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, ita & Resurrectionis erimus, scientes quia vetus homo noster simul crucifixus est Cruci*. Similiter ad Colossen. 2. dicitur. *Consepulti ei in Baptismo, in quo, & surrexistis*. Ob istam igitur representationem practicam passionis, & mortis Christi conuenientem Baptismo, ratione cuius baptizatus, quodammodò Christo pro nobis mortuo commoritur, relinquendo veterem hominem, ut nouam vitam spiritualem incipiat, insert Apostolus in prædicto loco ad Hebræos, tanquam rem absurdissimam, repetentes Baptismum, eo ipso rursus crucifigere sibi metipsis Filium Dei. Absurdum nimirum est, & repugnans dispositioni diuinæ prouidentie, ut repetatur symbolum, & representatio practica passionis, mortis, & sepulture Christi, quæ fuit vnica. Quia in re obseruare oportet differentiam representationis eius mysterij, quæ est propria Eucharistiæ ab ea, quæ est propria Baptismi. In Eucharistia enim renouatur memoria, & fit representatio passionis, & mortis Christi; non quasi commoriatur Christo, qui consecrat, aut sumit Eucharistiam, sed magis, ut inde pascatur, & conferuet, ac foueat vitam spirituum, qua præsupponitur iam potiri, qui consecrat, aut sumit Eucharistiam. At in Baptismo fit eadem commemoratio, & representatio per quandam commorationem ipsius baptizati. Vnde Eucharistia sæpiùs repeti potest, quia cibis, & cibatio sæpius reperitur, & Christus sæpius exerceat causalitatem conseruatiam, & perfectiuam vitæ nostræ spiritualis. Baptismus verò repeti non potest, quia Christus semel mortuus est pro nobis, & mors ex sua natura vna tantum vnicuique accidit, neque bis vlli euenire potest, atque in Baptismo representatur mors Christi per quædam mortem baptizati, quatenus deponentis veterem hominem, veteremque vitam, quæ trahitur ex Adamo. Neque verò ratio ista representationis, & significationis symbolica parui momenti, existimari debet in sacramentis, quorum videlicet totum esse in eo representandi, & significandi modum consistit, eademque representatio, & significatio est longe

H h 3 maxima

maximi momenti, maximæque utilitatis, ut apparet ex dictis supra in communi, tum quæst. 1. tum præcipuè quæst. 11. Mirum igitur non est, quod sacramentum baptismi iterari non possit, & quod nulliter repetitio eius tentetur, siquidem in repetitione eius necessarius deficit significatio, & representatio propria ipsius.

Art. 4. Eodem ferè recidit, quod per Baptismum regeneratur baptizatus, atque renascitur iuxta illud, *Nisi quis renatus fuerit, &c.* Generatio autem una tantum unus esse potest. Quo argumento utitur Augustinus tract. 11. in Ioann. ad illud Nicodemi. *Nunquid potest homo in ventrem Matris sue iterato introire, & renasci?* Subiungit enim, *Sic tu intellige natiuitatem Spiritus quomodo intellexit Nicodemus natiuitatem carnis.* Et paulo post: *Quomodo iterum non potest repeti, sic nec Baptismus.* Accedit Baptismo imprimi characterem indelebilem, atque sacramentum repeti non posse, cuius effectus est inamissibilis, ideòque irrepitibilis, nec obstat alios effectus Baptismi amitti, ac repeti posse. Quia ad hos alios effectus datur aliud sacramentum, ideòque possunt iterato haberi, quin iteretur Baptismus, & congruentius, ac rationabilius habentur per aliud sacramentum eo fine specialiter institutum. Demum sacramentum Baptismi specialiter, ac principaliter est institutum aduersus peccatum originale, quod semel delerum, redire deinde nunquam potest. Ergò nec Baptismus illi tollendo institutus, repeti unquam potest. Ex his igitur patet omnem, & solum viatorem nondum baptizatum, esse subiectum capax Baptismi.

Ad 1. Sicut pueri absque usu rationis, & absque vilo proprio actu voluntatis, nascuntur peccatores, & filij iræ, atque inimici Dei, propter peccatum alterius hominis sibi imputatum, ita etiam absque vilo actu suo, disponente ad iustificationem iustificatur, & par est ut ita iustificetur, & fiant heredes vitæ æternæ, atque amici Dei, propter merita Christi Domini ipsis applicata per Baptismum. De cuius proinde ratione non est, ut detur ex parte subiecti recipientis dispositio aliqua voluntaria, sed sufficit rationalitas substantialis, quæ aliquando prodire poterit in actum secundum, & vel in vita præsentis, vel certè in futura, elicere actus, & reddere fructus dignos eorum donorum, quibus remittitur peccatum originale. Quia aptitudine, & non solo exercitio actuali intellectus, & voluntatis, differt homo à brutis, & ratione eius habet capacitatem, quam illa non habent, ut adoptetur in filium Dei, & consequatur remissionem peccati. Quapropter dispositiones intentionis fidei, & bonæ conscientiæ, quæ exiguntur in obiectione sunt necessariæ in adulto compote rationis, ut infra dicitur, non verò in experte rationis.

Ad 2. Pueri existentes in utero matris capax non sunt proximè capaces Baptismi quatenus, dum ibi latent non possunt tangi aqua, nec actionem ablutionis terminare. Caterum si uterus maternus violenter referetur, siue iuste, ut si mater legitime damnata ad mortem, & talem mortem pro eo tempore determinato, siue iniuste; puer, tametsi adhuc immaturus ad natiuitatem, potest validè, & fructuosè baptizari, dummodò iam sit animatus. Quia ex tunc est iam peccator, ideòque capax misericordiæ Dei, parentis peccatum per contactum aquæ, & applicationem meritorum Christi. Immo id etiam videtur non esse omnino improbabile, quod dicunt Martinon. & alij grauidè gerenti fetum animatum, iam moribundæ posse cum intentione baptizandi fetum, ingeri aquam, & proferri verba sacramentalia sub conditione, dum bibitur aqua, si fortè ea prolem pertingat, antequam amittat formam aquæ. Nempe in tanto discrimine omnes tanti remedij aditus pruden-

ter, ac religiosè tentari, cum spe etiam leuissima boni exitus.

Ad 3. Certum est, filios paruulos hæreticorum, aliorumque quorumlibet, siquidem baptizentur, nihilque desit eorum, quæ requiruntur ex parte baptizantis, validè baptizari, utcumque parentes renitentur. Quia dum filij sunt paruuli, proprius eorum consensus non requiritur, ut nuper dicebatur, consensus verò aliorum nunquam requiritur ad valorem, & effectum sacramenti; sufficit enim sola diuina voluntas volens misericorditer subuenire indigentia paruuli, & nolens eatenus dependere à voluntate cuiusquam alterius, præterquam ministri sui applicantis instrumentum institutum ab ipso Deo; ex quo patet ad priorem probationem in contrarium. Ad posteriorem ab inconuenienti ex periculo Apostasiæ, vel læsione iuris naturalis, dicitur non licere quidem baptizare filios paruulos parentum Infidelium, non consentientium Baptismo, & existentium extra seruitutem. Ne videlicet subsequatur alterutrum ex illis duobus incommodis, nolente Deo nocere iuri naturali constituto ab ipso per institutionem sacramentorum, & periculo Apostasiæ, vitando ex sua ipsa natura. Ceterum aduersus valorem Baptismi, nihil inde probatur, ut patet ex dictis.

Art. 1. Ad 4. Nonnulli dicunt Beatam Virginem baptizatum fuisse solo Baptismo Ioannis, quo etiam solo baptizatus fuit Christus Dominus, filius eius. Quia videlicet non indiguit alio Baptismo efficaciori. Verum hoc contradicit communi Doctorum consensui, & huic præterea rationi. Quod nimirum expediebat Beatam Virginem ingredi in Ecclesiam visibilem per Baptismum Christi, qui est vnicus ad illam aditus, atque per hunc ingressum fieri capacem reliquorum sacramentorum, quorum ianua est idem Baptismus, ac demum recipere augmentum gratiæ, cuius percipiendæ erat certissime capax, nec decebat ut Mater Christi destitueretur medio huius tantæ indulgentiæ, quod cæteris omnibus esset commune.

Art. 2. Probabilius itaque respondetur distinguendo duplicem ablutionem, aliam absterfuiam sordium, aliam purè augmentatiuam nitoris. Beata Virgo non fuit capax prioris ablutionis spiritualis, cum nullum haberet peccatum; erat tamen capax posterioris ablutionis. Quia non habuit plenitudinem totius gratiæ, sicut Christus, ideòque potuit recipere augmentum eius, id est augmentum nitoris spiritualis, non minus per sacramentum ablutionis, quam per actus suos meritorios. Nempe Baptismus ita mundat animam per remissionem peccatorum, si eam inueniat ream peccati, aut poenæ peccati, in quem finem, & non solum ob augendam gratiam est institutus primariò, & per se, ut mundet etiam per augmentum gratiæ, & nitoris, tametsi nullum inest peccatum baptizato, vel quia is nunquam habuit peccatum, vel quia perfectè deleuit per actum contritionis. Vnde in vtrouis euentu utiliter suscipitur Baptismus, cum habeatur alteruter ex illis effectibus inducibilibus, & significabilibus per Baptismum; siquidem vterlibet est appetibilis, debetque ab omnibus quæri, quantum fieri potest, iuxta illud Apocalyp. 22. 12. *Qui in sordibus est, sordescat adhuc, & qui iustus est, iustificetur adhuc, & sanctus sanctificetur adhuc.*

Art. 3. Neque verò hinc sequitur non esse bonam, aut non esse efficacissimam probationem peccati originalis ex Baptismo paruulorum qua utitur Aug. aduersus Pelagianos c. 34. de peccat. meritis, & remiss. atque alibi frequenter, cui probationi suffragatur Conc. Mileuit. definiens can. 2. qui negant paruulos trahere ex Adamo peccatum originale, efficere formam Baptismi falsam. Quod ipsum iisdem ferè verbis habetur; apud Concil.

Concil. Trident. sess. 5. can. 4. Cum enim praetulisset errorem eorum, qui negant paruulos esse baptizandos, eo quod nihil originalis peccati trahant ex Adam; *Vnde sit consequens subiungit, ut in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligitur.* Non inquam sequitur istud inconueniens, sed praedictum Conciliorum, & Augustini argumentum perstat omnino efficax, & concludit legitime. Quia praemissum est supra quaest. 37. initio ex dictis prius in communi, nullum sacramentum, sed minime omnium sacramentum baptismi institutum fuisse, si humanum genus non fuisset lapsum in peccatum. Quia in hac hypothese gratia Dei data fuisset, quibuscunque daretur, independentem a signo symbolico ablutionis exterioris. Nempe ad conferendum purum nitorem spirituales, aut solum ipsius augmentum omnibus vniuersaliter, vel plerisque, non oportuisset instituere, nec conuenienter institueretur signum symbolicum ablutionis exterioris. Posita autem institutione eiusmodi signi exterioris, inducentis gratiam, & conferentis habilitatem ad alia sacramenta, propter indigentiam vniuersalem generis humani, ut iuuaretur tali instrumento ad consequendos eos effectus, non debuerunt impediri ab eius usu, & fructu, qui essent iam mundi a sordibus peccatorum, vel ex sola Dei misericordia eximente ab illis primordialiter, vel per dilectionem Dei super omnia, perfectamque contritionem. Ne videlicet excluderet innocentia, & status iustitiae a communione beneficij communis, licet induci occasione peccati. Quo sane pacto, certum ex vna parte est inter Theologos passionem Christi Domini non fuisse futuram, si Adam non peccasset, & nihilominus ex alia parte, est valde probabile, & a pluribus, magnisque Theologis merito docetur eandem Christi passionem fuisse de facto utilem, & causatiuam donorum gratiae, respectu Adam, etiam in statu innocentiae, & respectu Angelorum, ac Beatae Virginis, licet ibi nullum fuerit peccatum. Similiter ergo forma baptismi, licet ex se sit sufficienter significatiua, & efficaciter causatiua remissionis peccatorum, ubi ea inuenit, nec verificanda foret iuxta intentionem institutionis diuinae nisi ea inueniret, iuxta legem ordinariam, in iis, quibus applicatur; potest nihilominus absque falsitate, & cum vera causalitate gratiae, iis etiam applicari, quibus nullae insunt sordes peccatorum; nempe significando, respectu illorum posterorum, vim mundatiuam, ipsamque mundationem sordium, quasi conditionaliter, & quoad sufficientiam, absolute verò, & efficaciter augmentum nitoris, propter peculiarem, ad hoc solum, dispositionem proximam subiecti.

Art. 4. Nonnulli, ut soluant hoc ipsum argumentum dicunt, Augustinum, & consequenter Concilium Mileuitanum non induxisse peccatum originale paruulorum ex veritate formae baptismalis, requisitae ad valorem baptismi, secundum se praecise, sed ex formulis verborum accidentaliter superadditis ab Ecclesia in exorcismo, & exsufflatione, quae nomine formae ab Augustino, & in Conciliis comprehenduntur. Verum hac euasio, licet, accommodari possit nonnullis periodis D. Augustini, toti tamen eius contextui, & praecipuis, hac in re conatibus eiusdem, aduersus Pelagianos accommodari minime potest, ut mihi quidem videtur, & legenti, atque consideranti Augustinum facile apparebit, & clarè. Eo vel maxime, quia vbique argumentum ducit ex baptismo, & forma baptismi, quibus sibi non adhibitis, qui decedit puer, non potest ingredi in regnum coelorum, uti etiam apparebit ex testimoniis eius, quae producentur quaestio. 50. art. 4. & ad 2. articulo 1. Cum tamen certum sit, fieri posse, ut adhibita sola forma

substantiali consequatur quis vitam aeternam.

Ad 5. Capacitas ad percipiendum effectum baptismi, est capacitas percipiendi remissionem non qualicumque peccatorum, utcumque praexistentium; sed peccati originalis solius, vel aliorum etiam peccatorum, sed quatenus coniunctorum cum originali. Hoc autem peccatum nunquam redit, ac proinde, nec alia peccata vnquam redeunt, pro ut coniuncta cum illo. Quia propter in baptizato, & consecuto semel effectum baptismi, sola possunt redire peccata, quae possunt esse materia remota sacramenti poenitentiae non verò baptismi.

Ad 6. Pauliani, & Cataphrygae baptizabant nulliter, quia non baptizabant in nomine Trinitatis, quam nec agnoscebant, ut habetur, ex Gregor. lib. 9. regist. epistol. 61. Quando autem praecessit baptismus hoc modo nullus, tamen postea idem homo baptizetur, non iteratur sacramentum, sed sola ceremonia exterior, eaque inadèquate tantum.

Ad 7. Qui valide baptizatus fuit, & tamen non percepit effectum ipsius, propter defectus dispositionis, potest postea illum consequi ex vi eiusdem numero baptismi, remoto postea obice, seu superaddita postea dispositione, ut infra dicitur. Qui verò nulliter baptizatus fuit reipsa, & putat se fuisse valide baptizatum, neque de hoc prudenter dubitare potest, saluari nihilominus absolute potest; esto ei non liceat susceptio baptismi, quia potest iustificari per actum contritionis absque sacramento; quod si prudenter dubitetur de validitate baptismi, qui re ipsa fuit validus, potest repeti baptismus, debetque repeti sub conditione, ut dictum est supra in communi. Nec propterea absolute dicitur reiterari baptismus. Quia adhibetur denuo sub existimatione, licet dubia, quod prior baptismus fuerit nullus; hoc est, quod re ipsa non praecesserit baptismus.

QVÆSTIO XLVI.

Vtrum requiratur aliqua dispositio ex parte baptizati?

Videtur non requiri. 1. Eadem potestas, eodemque modo collata est à Christo Domino ministris suis ad docendam, & baptizandum, dum dicit, Matth. ult. 19. *Docete, baptizantes.* Sed ad docendum nulla requiritur moralis dispositio ex parte audientis. Ergo neque ad baptizandum ex parte baptizati.

2. Causa, quae non requirit dispositionem in aliquo subiecto ad inducendum aliquem suum effectum, in nullo subiecto eiusdem speciei illam requirit ad inducendum eundem effectum. Baptismus autem nullam requirit dispositionem ad inducendum omnes suos effectus in paruulis; atque adulti sunt eiusdem speciei cum illis. Ergo neque in adultis ullam dispositionem requirit.

3. Dispositio, quae sufficit ad suscipiendum valide aliquod sacramentum, sufficit etiam ad percipiendos omnes effectus ipsius, ut patet in sacramento Poenitentiae, de quo dictum est supra quaestio. 30. validum simul & informe esse non posse: ad suscipiendum autem valide baptismum nulla requiritur peculiaris dispositio praeter solum consensum; ergo neque ad percipiendos omnes eius effectus.

4. Si requireretur ad baptismum peculiaris aliqua dispositio ratione remissionis peccatorum tanta utique requireretur, quanta requiritur ad sacramentum Poenitentiae. Quod videlicet non est magis remissionum peccatorum, quam baptismus, sed minus, ut infra dicitur. Sequela autem est absurda, utpote

Hh 4 contra